

Beslut om ändring och utvidgning av naturreservatet Tolseboda i Hjortsberga socken, Ronneby kommun

Beslut

Länsstyrelsen beslutar, med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken, att ändra och utvidga naturreservatet Tolseboda till att omfatta det på bifogad karta angivna området, bilaga 1, inom fastigheten Johannishus 1:2 i Hjortsberga socken, Ronneby kommun.

Länsstyrelsen beslutar vidare, med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m m om föreskrifter enligt nedan för naturreservatet.

Länsstyrelsens resolution den 27 juni 1961 såvitt den rör fridlysning av vad som betecknats som område VI (Tolseboda 1¹, det s. k. Sachsiska Schweiz) såsom naturminne och härtill hörande fridlysningsföreskrifter skall upphöra att gälla, när detta beslut vunnit laga kraft.

Naturreservatet skall benämnas **Tolseboda**.

Administrativa data

Objektnamn	Tolseboda
Objektnummer	10 02 010
Areal	14,4 ha
Län	Blekinge län
Natura 2000 - beteckning	SE 041 0083
Kommun	Ronneby
Socken	Hjortsberga
Naturgeografisk region	Blekinges sprickdalsterräng och ekskogsområde
Kulturgeografisk region	Sydsvenska odlingsbygderna
Lägesbeskrivning	Ca 11 km NNO Kallinge kyrka
Hänvisning till digitala gränser	
Karta	035 94 Hermansmåla
Fastigheter	Johannishus 1:2
Markägare	Johannishus Fideikommiss AB, 372 95 Johannishus
Naturvårdsförvaltare	Länsstyrelsen

Beskrivning över området och skälen för beslutet

Naturreseptatet är också känt under namnet "Sachsiska Schweiz" efter en historia berättad under en lunchpaus under en exkursion i området på 1940-talet.

Reservatet, som består av ca 14 ha skogsmark är beläget i östra delen av Ronneby kommun ca 11 km NNO om Kallinge. Området ligger i den blekingska mellanbygden på en höjd över havet som varierar från drygt 75 meter över havet till ca 100 meter över havet. Berggrunden består av Karlshamnsgranit. Skogsbruk bedrivs runt reservatet.

Det tidigare avsatta reservatet består av en bäckdal med gammal bokskog som under de senast 50 åren bitvis fått en stor andel gran. Några granar är gamla och det finns också grova granlågor i olika nedbrytningsstadier vilket visar att det under längre tid funnits en mindre andel gran i reservatet. Utanför det 1961 "fridlysta området" (det ursprungliga reservatet) upprättades ett buffertområde av 20 meters bredd, dock ej öster om vägen Tolseboda – Lindet. *"Inom buffertområdet må avverkning ske med största försiktighet."* enligt Länsstyrelsens resolution den 27 juni 1961.

I början av 1960-talet utförde zoologen Hans Kauri undersökningar av faunan i området. Han beskrev området på följande sätt: *"Gammal bokskog på en moränslutning. På området har också några granar vuxit upp. Det förekommer även några unggranar men knappast några unga bokar. Enligt Hans Wachtmeister har i beståndet ingen avverkning skett sedan 200-250 år tillbaka"*. Rekommendationen av Hans Kauri om att hålla granen på avstånd har inte följts och 40 år senare finns ett bitvis stort inslag av gran i bokskogen. Dessbättre finns i vissa luckor en rik bokföryngring.

Bokskogen har en stor artrikedom av storsvampar. Vid en inventering 1987-88 av storsvampar hittades 169 arter i området varav en majoritet är lövskogsarter.

Det ursprungliga reservatet är mindre än vad den ursprungliga skissartade reservatskartan från 1961 anger. Reservatskartan har en yttre med heldragen linje markerad gräns och en inre med punkter markerad gräns som bättre visar var det värdefulla området finns. Inom det med heldragen linje markerade området ingår i västra delen brukad granskog som till största delen saknar naturvärden. Denna unggranskog, som kom med i reservatet på grund av att gränserna för det i fält avgränsade området aldrig mättes in, upphör att vara reservat.

Reservatet utökas dels med en nyckelbiotop på västra sidan av reservatet dels med områden i bäckdalen norr, söder om det befintliga reservatet för att arealen med skyddad bokskog skall öka. Därmed ingår hela den värdefulla bokskogen i bäckdalen och skyddet av mikroklimatet i dalen förbättras. Reservatet utökas också med en nyckelbiotop öster om grusvägen. Den består av torrare skogar, hållmarker och mindre sumpskogar och kärr med naturvärden som i huvudsak är knutna till ek och bok.

I det tidigare avsatta reservatet har ett stort antal skyddsvärda arter hittats och i hela området har 32 rödlistade arter hittats.

För att områdets biologiska mångfald skall bestå krävs en väl planerad skötsel. Detta innebär främst begränsning av gran i lövskogarna. Utvidgningen av reservatet syftar till att på sikt skapa förutsättningar för större populationsstorlekar av de skyddsvärda arterna och därigenom öka dessa arters långsiktliga överlevnad i området.

Det aktuella området ingår i EU:s ekologiska nätverk Natura 2000.

Syftet med reservatet

Ändamålet med den ursprungliga fridlysningen var ”att så länge som möjligt bevara nuvarande typ av gammal bokskog och att studera konkurrensen mellan bok och gran på godartad mark”.

Ändamålet var motsägelsefullt eftersom invandrande gran förändrar ”nuvarande typ av gammal bokskog”. På grund av det stora antalet skyddsvärda arter som lever i reservatet och som hotas av den under de senaste 40 åren snabba invandringen av gran, finns enligt länsstyrelsen skäl att ändra syftet enligt vad som framgår nedan. På grund av att det även finns starkt hotade arter i de grova granlågorna kompliceras skötseln av området.

Syftet med reservatet och utökningen av den skyddade arealen är:

- att skydda värdefulla naturmiljöer så att gynnsam bevarandestatus upprätthålls för habitattyperna *Bokskog av fryletyp, 9110* och *Äldre ekskogar på sura, sandiga marker, 9190*.
Habitattypen 9190 beskrivs i *Vegetationstyper i Norden*, naturtyperna 2231 och 2232. Naturtyp 2231, *ekskog av örtfattig typ*; förekommer dels på lätta sandiga jordar, dels på grunda hållmarksjordar.
- att i det ursprungliga reservatet bevara biologisk mångfald och skydda livsmiljöer för skyddsvärda arter knutna till en gammal boknaturskog med mindre inslag av gammal gran i en bäckdal. I skogen finns god tillgång på grov död ved i olika nedbrytningsstadier.
- att återställa och nyskapa värdefulla livsmiljöer genom att utöka arealen bokskog med mindre inslag av gran och därigenom bilda förutsättningar för större populationer av skyddsvärda arter i naturreservatet.
- att vårda och bevara värdefulla naturmiljöer i ekskog med inslag av tall i anslutning till hållmarker och grunda jordar

Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark och vattenområde inom reservatet.

Utöver vad som annars gäller är det förbjudet att

1. uppföra byggnad eller anläggning
2. anlägga väg
3. anlägga luft- eller markledning
4. anordna upplag
5. borra, spränga, gräva, schakta, utfylla, tippa eller skada marken
6. bedriva täkt i någon form
7. dika eller dämna
8. uppföra flaggstång, mast eller antenn
9. avverka skog eller utföra skogsvårdsåtgärd
10. ta bort eller upparbeta dött träd, vindfälle eller stubbe
11. plantera eller så träd, buskar eller andra växter
12. inplantera för området främmande växt- eller djurart
13. framföra motordrivet fordon annat än i samband med uttransport av fällt vilt med s. k. Älgdragare eller motsvarande
14. använda kemiska bekämpningsmedel, kalka eller tillföra handelsgödsel

Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter som ingår i reservatet

Markägare och innehavare till särskild rätt till mark förpliktigas tåla att åtgärder vidtas inom området enligt fastställd skötselplan, såsom att det i reservatet:

1. utförs röjning av invandrande gran och uppsättande av informationsskyltar
2. genomförs undersökningar av djur-, svamp- och växtarter

Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken, om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt i reservatet

Utöver vad som annars gäller är det förbjudet att inom reservatet

1. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående och omkullfallna träd och buskar
2. fånga eller insamla ryggradslösa djur på sådant sätt att deras biotoper eller reproduktionsmiljöer skadas eller förstörs
3. gräva upp växter eller på annat sätt skada vegetationen
4. medföra ej kopplad hund annat än vid jakt
5. uppsätta tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift
6. förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning
7. framföra fordon annat än på väg
8. rida eller cykla annat än på väg
9. göra upp eld
10. tälta eller ställa upp husvagn eller husbil
11. anordna lägerverksamhet eller tävling

Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att

- samla in vedlevande insekter eller vedlevande svampar
- bedriva vetenskaplig forskning som omfattar provtagning eller installation av utrustning

Ovanstående föreskrifter enligt 7 kap. miljöbalken skall inte utgöra hinder för naturvårdsförvaltaren att sköta området enligt till beslutet hörande skötselplan.

Fastställelse av skötselplan

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken fastställer Länsstyrelsen den till beslutet hörande skötselplanen. Reservatet skall förvaltas av Länsstyrelsen. För utförande av åtgärder enligt skötselplan kan uppdragstagare utses.

Ärendets handläggning

Bokskogen i Tolseboda fridlystes som naturminne 1961, med stöd av 6 § naturskyddslagen. Området är numera att anse som naturreservat. Utanför det fridlysta området upprättades ett buffertområde av 20 meters bredd längs gränserna, dock ej öster om vägen Tolseboda – Lindet.

Det har med anledning av reservatets stora artrikedom och den begränsade ytan befunnits angeläget att öka reservatets areal för att härigenom lättare kunna bevara områdets stora biologiska mångfald. Vid skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopinventering 1998 har en omkring 8 ha stor nyckelbiotop avgränsats öster om reservatet. Skäl finns att utöka reservatet med detta område. Värdering av intrång har skett. Överenskommelse har träffats 2000-12-15 med markägaren om en utvidgning av reservatet och intrångsersättning har utbetalats.

Skogsvårdsstyrelsen kompletterade nyckelbiotopinventeringen i området 2003 varvid ett område på det ursprungliga reservatets västra sida avgränsades som nyckelbiotop. Därefter har gränsen justerats och den nya nyckelbiotopen inkluderats i reservatet.

Området ingår i det ekologiska nätverket Natura 2000. Ursprungligen föreslogs det befintliga reservatet och därefter har Natura 2000-området utvidgats till den gräns som gäller i det aktuella reservatsbeslutet.

Lantmäterimyndigheten har mätt in gränserna 2003-11-04.

Markägaren har förelagts förslaget för yttrande under våren 2004. Markägaren har yttrat sig över förslaget vilket föranlett mindre ändringar av detta.

Förslaget har skickats på remiss till berörda myndigheter under sommaren 2004. Ronneby kommun och Blekinge museum har inget att erinra. Naturvårdsverket har framfört synpunkter på skötselplanen.

Ikraftträdande

Detta beslut träder ikraft den dag det vunnit laga kraft. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken gäller dock omedelbart, även om de överklagas.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljödepartementet, inom tre veckor från den dag kungörelse om beslutet varit införd i ortstidning.

Deltagande

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Ingegerd Wärnersson.

I beslutet har även deltagit länsassessor Bengt Johansson, antikvarie Anette Johansson samt biolog Lars-Göran Olsén, den sistnämnde som föredragande.

Ingegerd Wärnersson

Lars-Göran Olsén

Kungöres i länets författningssamling, ortstidning och ORIS.

Bilagor:

1. Karta med reservatsgränser
2. Skötselplan
3. Konsekvensutredning
4. Hur man överklagar (B:1)
5. Sändlista

Kopia till:

Se sändlista, bilaga 4